

## **TALOUSARVIOALOITE 157/2009 vp**

### **Määrärahan osoittaminen Suomen ulkomailla toimiville kulttuuri- ja tiedeinstituuteille**

#### ***Eduskunnalle***

Kulttuuriviennin edistäminen kuuluu opetusministeriön keskeisiin tavoitteisiin. Uudeksi painopisteeksi on nousemassa koulutusvienti. Suomen instituuttiverkosto on kulttuuriviennin tukirakenteiden keskeinen osa, joka edistää myös koulutusvientiä ja tieteen kansainvälistämistä. Instituutit ovat tärkeässä asemassa kohdemaan kysynnän asiantuntijoina ja verkostojen luojina kotimaisille toimijoille. Ne toteuttavat yhdessä muiden ulkomaan toimijoiden kanssa Suomen etujen kannalta merkittäviä tehtäviä.

Eduskunta lisäsi vuoden 2009 talousarviossa Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri-instituuttien avustusmomentille 300 000 euroa. Huolimatta siitä, että opetusministeriö omassa esityksessään sisällytti korotuksen vuoden 2010 avustuksiin, on valtion talousarvion momentilta 29.80.50 opetusministeriöltä tulevaa avustusta kulttuuri-instituuteille vuonna 2010 pienennetty 300 000 eurolla. Tästä tulee aiheutumaan instituuttien toiminnalle erittäin suuria vaikeuksia ja epävarmuutta mahdollisuuksista toteuttaa tulevien vuosien keskeisiä kulttuuri- ja koulutusvientiin liittyviä hankkeita.

Jo vuonna 2005 sivistysvaliokunta kirjasi lausuntoonsa toiveen instituuttien taloudellisten toimintamahdollisuuksien turvaamisesta. Eduskunta perusteli vuoden 2009 korotusta instituuttien hyvin vähäisellä henkilökunnalla tehdyn työn tärkeydellä, instituuttien ja lähetystöjen yhteistyön kehittymisellä ja sen merkityksellä, kun kulttuuriattaseoiden määrä lähetystöissä vähentyy. Tästä syystä on kulttuuri-instituuttien avus-

tussumma vuonna 2009 katsottava pysyväisluonteiseksi ja vakiintuneeksi tasoksi eikä sitä saa alentaa samalle tasolle kuin talousarviossa vuosina 2003—2008.

Kulttuuri-instituuttien avustuksen korotus helpotti merkittävästi instituuttien taloudellista tilaa. Sillä oli erinomaisen tärkeä vaikutus kulttuuri-instituuttien toimintaedellytyksiin, jotka sitä ennen olivat jatkuvasti kaventuneet avustusten polkiessa paikallaan vuodesta 2003 lähtien. Akuutiksi muodostunut henkilöstövoimavarojen heikkeneminen saatiin pysäytettyä ja resursseja voitiin suunnata pitkäjänteiseen suunnitteluun ja vaikuttamiseen myös suuremmissa kulttuurivien- nin yhteistyöprojekteissa.

Instituuttien henkilöstövoimavarat ovat keskimäärin noin 4 työntekijää. Instituuttien opetusministeriöltä saama avustus on perusrahoitusta, joka mahdollistaa toimintaedellytykset kohdemaassa. Instituutit ovat jatkuvasti monipuolista- neet rahoitus pohjaansa ja kasvattaneet omara- hoitusosuuksiaan. Hankerahoitus tulee suurelta osin yhteistyökumppanien kautta in kind -muodossa, eikä siten näy instituuttien tilinpäätöksissä. Yhteistyökumppaniensa panostuksen ja hankkimansa rahoituksen kautta instituutit tuottavat perus- rahoitukseen verrattuna huomattavaa taloudellista lisäarvoa Suomen kulttuurin, taiteen, tieteen ja koulutuksen kansainvälistämiselle. Myös opetusministeriön kulttuurivientituki on keskeinen.

Instituutti-verkosto on Suomen kansalaisyhteiskunnalle ominainen ainutlaatuinen ulko- maantoimintaverkosto. Instituutit ovat yksityi-

siä, pääosin säätiöiden perustamia ja ylläpitämiä laitoksia. Ne ovat syntyneet kansalaisaloitteiden perusteella. Säätiömuodosta johtuen instituutit voivat toimia joustavammin kuin julkishallinnon Suomi-toimijat. Ne täydentävät kulttuurin asian-  
tuntemuksellaan ja yksityisellä, kansalaistoimin-  
taan perustuvalla toimintamallillaan valtiollisten  
toimijoiden ponnisteluja kulttuuriviennin edistä-  
miseksi. Monet instituutit ovat viime vuoden ai-  
kana toteuttaneet menestyksellisiä kulttuurivien-  
tihankkeita yhteistyössä paikallisten ja kotimaan  
toimijoitten kanssa.

Suomella on 17 kulttuuri- ja tiedeinstituuttia, joista yksi on Suomessa (Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus) ja 16 Suomen rajojen ulkopuolella. Tiedeinstituutteja on neljä: Ateenassa, Roomassa, Lähi-idässä ja Japanissa. Kulttuuri-instituutteja on 12: Tukholmassa, Kööpenhaminassa, Oslossa, Berliinissä, Lontoossa, Brysselissä, Pariisissa, Madridissa, Pietarissa, Budapestissa, Tallinnassa ja New Yorkissa.

Lähes kaikissa kulttuuri-instituuteissa tehdään työtä Suomen ja kohdemaan tiede- ja koulutusyhteistyön kehittämiseksi. Tiedeinstituuteissa on myös kulttuuritoimintoja ja ne ovat soveltuv-  
in osin kulttuuriviennin toimeenpanijoita yhteistyössä edustustojen kanssa.

Vuonna 2006 perustettiin Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry, jonka tehtävänä on edistää kulttuuri- ja tiedeinstituuttien keskinäistä vuoro-

vaikutusta ja suhteita kansallisiin ja kansainväli-  
siin toimijoihin. Yhteistyö ja synerginen toimin-  
ta erityisesti kohd maiden Suomen edustustojen  
ja kotimaassa toimivien taiteen tiedotuskeskus-  
ten kanssa on kehittynyt merkittävästi viime vuo-  
sien aikana. Yhteistyöyhdistyksen avustus on sa-  
malla momentilla kulttuuri-instituuttien kanssa  
ja sen avustukseen sisältyy myös kulttuurivien-  
nin tukiverkon koordinaatiosta syntyvät kustan-  
nukset.

Vuodelle 2009 myönnetty korotus kulttuuri-  
instituuteille korjasi merkittävästi tilannetta, jos-  
sa avustukset tasokorotusten puuttuessa olivat  
vuodesta toiseen olleet yhä riittämättömämpiä  
kattamaan instituuttien toimintamenojen kasvu-  
paineita ja kulttuurivientiin — tulevaisuudessa  
myös koulutusvientiin — liittyvästä yhteistyöstä  
aiheutuvaa lisääntyvää rahoitustarvetta. Jotta tä-  
hän tilanteeseen ei jouduta palaamaan, ei vuodel-  
le 2009 saatua avustusta voi poistaa. Ja myös  
instituuttien yhteistyöyhdistyksen toiminnan jat-  
kuvuus ja kehittäminen tulee turvata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden  
2010 talousarvioon momentille 29.80.50  
lisäyksenä 300 000 euroa Suomen ulko-  
mailla toimivien kulttuuri-instituuttien  
ja niiden yhteistyöyhdistyksen toimin-  
taan.*

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Sinikka Hurskainen /sd  
Marjaana Koskinen /sd

Kari Uotila /vas  
Tuija Nurmi /kok